Ч. 73. Львôвъ, Субота 19 вересня (1 жовтня) 1881. Рочникъ II.

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Субботы (крôмъ руськихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстій“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣд. дня кождого мѣсяца.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 8 улиця Академична.

Всѣ листы, посылки и рекламаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администраціи „Дѣла“ Ч. 8 улиця Академична.

Рукописи не звертаются только на попередне застереженье.

Поединоке число стоитъ 10 кр. а. в.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.
съ дод. „Библіотеки“: на семъ додаткахъ:
на цѣлый рôкъ 12 зр. на цѣлый рôкъ зр. 5·
на пôвъ року 6 зр на пôвъ року зр. 2·50
на чверть року 3 зр. на чверть року зр. 1·25
Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи час. „Дѣло“.
Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.
Рекламаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

ОТЪ АДМИНИСТРАЦИИ.

Упрашаемо всѣхъ Вп. Предплатниковъ, котрѣ не успѣли еще выробити своеи залеглости, щобы на ихъ инженерше выробили.

Пôдъ адресою кождого П. Т. Предплатника означеный часъ, коли пренумерата на „Дѣло“ кôнчится.

Тежь симо звертаемо увагу, що „Библіотеку найз. повѣстій“ будемъ лише тымъ высылати, котрѣ такоеи предплату.

Новоприступаючимъ Предплатникамъ „Библіотеки“ вышлемо початокъ повѣсти „Стефанъ Аверкій“.

Реформа народныхъ школъ.

„Non scholae sed vitae“.

(Дальше)

Розберѣмъ теперь другу половину VI вытаня т. е. кто мае выказовати родичѣвъ и опѣкунôвъ за непосыланье дѣтій до школы, кто мае за то на нихъ накладати, а кто выконувати кары?

Проектъ новыхъ законôвъ школьныхъ вдержуе дотычнѣ постановы въ I законѣ, арт. 43—45, незмѣнно, на що согласъ годимося. Учитель, котрый мае переглядъ щоденнои фреквенціи дѣтій, повиненъ очевидно и на дальше бути обовязаный, разъ въ мѣсяць предкладати выказы дѣтій занедбуючихъ школу до мѣстцевои рады школьнои, а та яко власть школьна въ громадѣ повинна выслѣдити причины абсентованя и виноватыхъ потягати до отвѣчальности. Домагаемся однакъ, щобъ кары установленѣ въ арт. 43-ôмъ I-го закона шк. накладано лишь въ крайности, коли иншѣ способы не помагаютъ и то только на „trwających w nieusprawiedliwionej niedbałości“, якъ каже §. 9. ч. 10. III-го закона шк., а не якъ то часто доси практикувалося, що карано родичѣвъ безъ огляду на те, чи они дѣтій потребовали конечно въ господаретвѣ або нѣ. Вжежь школа на те установлена, щобъ причинитись до зрального и матеріяльного подвитеня народу, а при дотеперѣшнôмъ розумѣню и переведеню школьного примусу сталася школа фактично причиною матеріяльнои руины а бодай нужды многихъ родинъ.

Если наука школьна буде такъ уладжена, що не буде спиняла дѣтій при конечныхъ занятіяхъ господарскихъ, тогды певно не треба буде дотеперѣшными средствами переводити примусу школьного и тымъ народъ жадный правдивои просвѣты зражати до школы и науки. Тогды и учитель не буде змушеный тратити дорогого часу на сказнѣ выказы и перестане паражуватись людямъ. Такожь и становище предсѣдателя мѣстцевои рады школьнои не буде такъ трудне и прикре, якъ теперь. Длятого не можемо погодитись съ домаганьемъ Czas-у, щобъ повысше згаданѣ функціи учителя и мѣстц. рады школьнои мали перейти на пôйта, котрый мавбы пôсля бажаня Czas-у „obowiązek zaglądania do szkoły i przekonywania się naocznie o frekwencyi“. Крôмъ того мавбы ôнъ упоминати недбалыхъ, наганяти дѣти до школы а радѣ шк. окружнôй предкладати выказы. На пôдставѣ тыхъ выказôвъ малабы выдавати засуды карнѣ рада шк. окружна, не мѣстцева, а кары стягалиôъ жандармы!

Передовсѣмъ треба памятати, якихъ то нашѣ громады маютъ звычайно вôйтôвъ въ причинъ загально извѣстныхъ. Але допустѣмъ, що всѣ они булиôъ люде тверезѣ и свѣтлѣ, то чи не булоôъ се перешкодою въ наукѣ, еслиôъ вôйтъ naocznie хотѣвъ переконуватись о фреквенціи? А еслиôъ вôйтъ мавъ выказы недбалыхъ предкладати доперва радѣ шк. окружнôй, то вже и при теперѣшнôмъ натовпѣ бюрократичнои роботы въ окружнôй радѣ на такѣ выказы не можнаôъ ожидати скоршои революціи, якъ за пôвъ року. Якій же малобы се вплывъ таке вволѣканье?

Наконець совсѣмъ неумѣстнымъ булоôъ втиганье жандармеріи до справъ школьныхъ. Нехай она лишь сповняе то, що до неи властиво належитъ, то буде мала досыть дѣла.

VII е пытанье. *Чи выконуване права презентованя учителѣвъ черезъ мѣстцевѣ рады шк. а взглядно громады, оказалось хосеннымъ для розвою школъ, — чи противно не належалобы впровадити въ тôмъ взглядѣ якѣ змѣны, а именно перенести право презенты на окружнѣ рады школьнѣ?*

Въ загальнôмъ поглядѣ на школы народнѣ (именно же въ ч. 67) высказали мы, що громадѣ, а взглядно родинамъ, складаючимъ громаду, прислугуе ничимъ неоспориме право презентованя учителѣвъ передовсѣмъ длятого, що громада безпосередно интересована въ тôмъ, якого будутъ мати учителя еи дѣти, а оттакъ длятого, що громады звычайно своимъ коштомъ удержуютъ школы. Зъ того взгляду чуднымъ выдаесь намъ повысше пытанье, бо для чогожь бы презентованье, выконуване черезъ школьнѣ рады мѣстцевѣ а взглядно громады, мало бути нехосеннымъ для розвою школъ?! Вжежь мѣстцева рада шк. выбераеучителя въ „listy ukwalifikowanych kandydatów przez Radę sz. okręgową Radzie szk. miejscowej udzielonej“ (§. 19 III-го шк. закона), а если окружна рада шк. предкладае лишь уквалификованыхъ кандидатôвъ, то въ вôльного выбору мѣстцевои рады шк. не только не може выйти ніяка шкода для розвою дотычнои школы, а напротивъ мѣстцева рада шк. знаючи найлучше, якого еи учителя потреба, може такожь выбрати найôтповѣднѣйшого кандидата. Окружна рада шк. мае въ тôмъ взглядѣ ажь надто велику власть, признану арт. 4-тымъ закона въ 2 мая 1873 (О ôтношеняхъ правныхъ стану учительского въ публичныхъ школахъ народныхъ Дн. зак. кр. въ 1 липня 1873, Н. 251*), бо пôсля того артикулу може ôткинути поданя незаосмотренѣ въ потрѣбнѣ прилоги або походячѣ ôтъ кандидатôвъ, противъ котрымъ свѣдчатъ доказанѣ поступки неморальнѣ и провины, котрѣ паражалиôъ именованого учителя на усуненье въ посады.

Наконець ще й краева рада шк. мае въ арт. 6-ôмъ реченого закона застережене право, на случай неôтповѣдно довершеного выбору съ наведеньемъ поводôвъ обвати окружну раду шк., щобъ зажадала представленя достойнѣйшого кандидата въ помѣжь убѣгателѣвъ. Тымъ способомъ правительственнѣ власти школьнѣ маютъ дотеперѣшными законами забезпеченый повный вплывъ на обсадженье школъ, щобъ могли запобѣгчи въ данôмъ случаю шкодѣ можливôй для розвою школы.

Такъ отже бачимо, що нема найменшои пôдставы допускати, щобъ право презентованя учителѣвъ черезъ мѣстцевѣ рады шк. а взглядно громады могло показатись нехосеннымъ для розвою школъ и тому нема ніякои потребы переносити се право на окружнѣ рады шк.; напротивъ мусимо категорично выступити въ оборонѣ автономіи громадъ, для котрыхъ се право есть ще якою-такою (часто дуже проблематичнои вартости) нагородою за тягары, якѣ громада поносить на удержанье школъ.

Анкета польска дала вже ôтповѣдь на повысше пытанье, звуваючи до арт. 1-го въ II-ôмъ законѣ школьнôмъ додатокъ, що кр. рада школьна надае посады учительскѣ въ публичныхъ школахъ народныхъ: „a) na podstawie terna przedstawionego przez okręgową radę szkolną, b) na podstawie prezenty udzielonej przez uprawnione osoby“, замѣсть дотеперѣшнои постановы „na podstawie prezenty rad szk. miejscowych, gmin albo osób do tego uprawnionych.“ Ôтповѣдно до того пропустила анкета такожь въ помѣжь атрибуцій мѣстцевои рады шк., вычисленыхъ въ §. 9. III-го закона школьного точку 16-ту. Намаганье анкеты польскои до обмеженя автономіи громадъ тхне совсѣмъ духомъ старого абсолютизму и не дѣеться ніякъ въ правного становища усправедливити.

Що найменше смѣшною, если не злобною, есть постанова вставлена въ артикулѣ 2-ôмъ II-го закона школьного: „Jeżeli gmina utrzymuje szkołę wyłącznie własnym nakładem i jeżeli płace nauczycielskie w tej szkole przenoszą minimum określone w art. 10 ustawy, natenczas Ra-

*) Для короткости будемъ его звали II-гимъ закономъ школьнымъ.

БЕЗТАЛАННЕ СВАТАНЬЕ.

Образокъ зъ галицкого житя.

V.

(Дальше)

„А, треба провчити того простака“, озвався Хлыстуньскій.

„Я его змушу до поединку! Якъ такій ôбъ смѣе переймати менѣ панну, та ще й пихатись до танцю не знаючи й нотами волочити!“ грозивъ Пюрчиньскій.

„Але таки заразъ, тутъ на мѣсци, въ садѣ! Се буде дуже романтично. Побачишь, що заразъ десять панночокъ залюбятся въ тобѣ по шію.“

„А я тобѣ буду за секунданта, о будь ласка, я все готовъ съ тобою. А дамо прочуханци тôй поганôй квашѣ! Такъ и на мѣсци розлаеся квашою. А се буде съ шикомъ!“

„А чимъ бы то такъ его взяти? На шпаги, чи на пистолеты? Отъ тамъ въ другôй кôмнатѣ висятъ на стѣнѣ два здорові пистолеты, мабуть и набитѣ“, озвався Выпражиль.

Пюрчиньскій якось задумався. Видко, не дуже до вподобы припала ему остра розправа.

„Оттакъ по нашому, на кулаки“, бурмотѣвъ „философъ“.

„А щó жь? Такъ, штухана, штухана въ бокъ, та кулакомъ въ каркъ та въ рôгъ, за плôтъ! Отъ и позбудешся свого соперника!“

„Нѣ, нѣ, мусить бути поединокъ — для шику!“ говоривъ знову Выпражиль нагадавши собѣ, що его перазъ добре пражили штуханцями та кулаками.

„Е, я мушу поединкуватись!“ поважно озвався Пюрчиньскій. „Тутъ моя честь, моя слава, а може й що бôльше... Тôлько добре не нагадую собѣ, кто мае першій стрѣлъ, — чи вызваный, чи вызываючій?“

„А, вызваный!“ ôбôзвався Выпражиль.

„Нѣ, вызываючій!“

„Але жь вызваный, вызваный!“ озвались другѣ голосы. „Рѣчь ясна, кого вызываютъ, той мае першій стрѣлъ“.

„Такъ значитъ, треба такъ зробити, щобъ ôнъ мене вызвавъ“, заговоривъ Пюрчиньскій. „Я буду мати тогды першій стрѣлъ. — И стрѣлю, а оттакъ втѣчу — думавъ Пюрчиньскій самъ про себе.

„Такъ, такъ, треба ему що нибудь такого зробити, щобъ ôнъ вызвавъ“, потвердили товаришѣ. Всѣ посчезали въ темныхъ тѣняхъ деренъ.

А панъ Семенъ ишовъ слѣдомъ за Дульцею и Уршулею, ишовъ, ишовъ и думавъ, думавъ, въ радощахъ розплывався и не стямився, якъ загубивъ слѣдъ своихъ зôрокъ и самъ опинився конець саду надъ журкотливымъ потокомъ, где недавно Дульця съ Прачиньскимъ такъ уносилась надъ красотою тихого закутка. Вся широка долина була якбы вкрыта срѣбнымъ серпанкомъ — сивымъ туманомъ, тихимъ сномъ спочивала пôдъ срѣбнымъ накрываломъ, а блыскучій потôкъ неначе срѣбна стужка выкручувалась середъ тои долины. На темносинѣму небѣ, чистôмъ якъ кришталь, плававъ мѣсяченько середъ меркотливыхъ зôрокъ, срѣбнився, сыпавъ тихимъ, лагôднымъ свѣтломъ неначе величава лямпа середъ тысяча свѣчокъ пôдъ величезнымъ, темноблакитнымъ наметомъ. Гдесь далеко озывалась тужлива сопѣлка, чистымъ та любымъ голосомъ до серця пробиралась, любôй мары наводила, думки розколысувала. И въ серцю Семена озвалась якась тиха радôсть, нѣбы тиха любовь просіяла, серце огрѣла. Глянe ôнъ на ясні зôрки и ему здався, що се свѣтятъ ясні очи Уршулѣ, що онде мигогятъ, неначе моргаютъ, палкѣ очи Дульцинѣ, що онде вырынае еи румяне личко, до него усмѣхаеся, а онде знову занесѣла постать Уршулѣ, затрясились еи кручѣ волоси, зашелестѣла еи шовкова сукня. Радѣе серце Семена. И не може ôнъ згадати, куда ему своимъ серцемъ прихилитись, кого вѣрно покохати? Дульцю? Ахъ, она така гарна, чарôвна, така люба, — она жь его перша у танець вывела, — о любо, любо було хочь постояти коло неи, хочь надивитись на еи пышну уроду. Та згадае ôнъ Прачиньского, згадае Дульцину пышну красу и серце его заныв. Не полюбитъ она его николи, не зглянеся на него, коли еи клонятся такѣ паны! И Семенъ нагадуе собѣ Уршулю, якъ она его перша щиро привитала, любыми словами до него заговорила, якъ опôсля середъ танцѣвъ до него усмѣхалась, коло него присѣдалась та у танець пôдохочувала, — згадае, — и любымъ здався еи образъ, любо озываются еи слова, чаруютъ еи блыскучѣ очи. Тôлько жь Дульця краща! Красше лице, палкійші очи, гарнѣйша постать, чарôвнѣйший голосочокъ. Та гордовита, мабуть!

Щось зашелестѣло за Семеномъ мѣжь деренами, почулись голосы, спѣшна ходá.

„Ага, есть!“ почувся голосъ и до мѣсяця блысли два малесенькѣ шкла на товстôмъ носѣ. Семенъ пôзнавъ цикеръ Пюрчиньского.

„Мôй пане!“ озвався грубый голосъ Пюрчиньского, „я маю съ вами розправу!“

„Та бо зачинай, — до дѣла!“ почувся тихій шепôтъ Выпражиля.

„Паль-валь, тай вже!“ озвався Хлыстуньскій.

„Мôй пане!“ почавъ знову грôзно

da szk. kraj. może przyznać gminie prawo prezentowania nauczycieli tej szkoły". Отже вдля того громада, котра взключно удержувала бъ своимъ коштомъ школу, мусѣла бъ ще просити о признанье права, котре би вже черезъ саме доповненье обовязку удержанья школы справедливо належится, а рада шк. кр. моглаб би и не признати сего права! Навѣть бо-офіціяльному Czas-ови видаєсь таки дорога „może za nadto radykalna, wypacza bowiem ustrój autonomiczny, na jakim oparto urządzenie szkolnictwa ludowego", а живо того и естеробча краєва конференція учительска не вагалась адентовати дотычне внесенье учителя Wasung-a *), котрый домагався „zniesienia prawa prezenty i zaprowadzenia innej normy według zasług, liczby lat służby, charakteru osobistego".

Если поодинокй малодушний индивидуа á la Wasung выступають съ подобными дикими домаганями, то можна бъ ще ихъ простити, часто бо „не вѣдять, что творять", але отъ поважныхъ корпорацій, анкетъ и товариствъ можна було надѣятись больше справедливого осуду справы. Говорило столько о автономіи, а самй прикладаємо руки до ея подкопаня и обмеженя!

(Дальше буде.)

Отповѣдь п. комисаря правительственного

дана вчера въ соймѣ на интерпеляцію рускихъ пословъ въ справѣ арештованя и 6-тыждневого вязненя учителя п. Мирона Савицкого не могла вдоволити ни рускихъ пословъ, яко интерпелянтовъ, ни добромыслячихъ польскихъ пословъ, которымъ чейно также на томъ выложить, щобы запоручена законами державными свобода личности була на кождомъ обывателю краю, кимъ бы онъ ни бувъ, забезпечена. П. комисарь справдѣ признавъ въ основѣ, що старостно подгаецке поступило собѣ незаконно, и що ц. к. намѣстництво дало єму нагану за приданє передершанье п. Савицкого въ арештѣ; инакше же сказавши, намѣстництво поступило собѣ дуже лагодно съ п. старостою въ Подгаецъ и п. староста, якъ то кажуть, повинен дати на закафетъ за таку кару. Але цѣкава рѣчь, въ якій способъ п. комисарь мотивує, длячого мала бути причина п. С. винити и въ арештѣ держати. Бо було подозрѣнье, що бнъ ширвъ „Посланника св. Владиміра". Але при ревизіи ани въ якій другій способъ не дослѣджено, чи бнъ хоть одну тую брошуру мавъ або дакъ кому; при ревизіи забрано у него самй книжочки „Презенты." Але старостно потребувало конче якогось правного позопотребування п. С. и узнало его „виноватымъ" и заквестіонувало его ставленье до асентирунку. Показалося, що бнъ и не загабундъ и ставшися до асентирунку и старостно по 5 тыждняхъ его выпустило изъ наслѣдство крику рускихъ газетъ, якій помимо ихъ конфискатъ за описанье арештованя п. Савицкого протнулся по всеуслышанія всего галицкого христіяньского миру. Справа п. Савицкого кидає дуже ярке свѣтло на нашй конституційнй отношеня въ краю — и дай Боже, щобы нагана удѣлена намѣстництвомъ старостѣ въ Подгаецъ хочь въ части загородила дорогу дальшимъ подобнымъ надъужитямъ нашихъ политичныхъ властій!

*) Той самъ педагогъ (?) межъ многими иншими внесенями, котрй посылалось у него якъ з roga обшоєї, предложивъ чудне внесенье „utrzymania w tajemnicy wszystkich spraw toczących się szkół i nauczycieli celem strzeżenia powagi szkoły". Чи сему педагогови не забаглося школы и справы школьнй перетворити на ладъ якихъ середновѣчныхъ Fehmgerichte?!

ДОПИСЬ.

Зъ Снятыньского. Въ ч. 62 „Дѣла" було показано, якъ то маєтки громадскй въ нашомъ повѣтѣ переходятъ въ чужй, паньскй руки. Теперь доповнимо тую допись еще однымъ фактомъ.

Въ повѣтѣ снятыньскомъ есть село Стецева, громада велика, бо числить надъ 3000 душъ. А въ цѣлой той громадѣ нема ани куеника громадского пасовиска, або якъ люде говорять, нема где „и фоста попасти". И дѣйстно, будучи въ Стецевѣ бачишъ и на свои очи, якъ то люде безрогу або бацю пасуть на шнуру то въ городѣ, то на межи.

Чи громада не мала толоки николи? Ба, жалю не будобы, колибъ не була мала колись толоку и то толоку на 1600 моргôвъ! Гдежь подѣлася така обширь толоки — чи въ землю запалася, чи водою заплыла? Она жь була власностію громады и еще передъ кôльканацять лѣтами громада мала би цѣлу въ своѣмъ посѣданю. Где тамъ! — толока ани запалася, ани водою не заплыла — инакша оказія сталася съ нею. Дѣдичь Стецевы выжичивъ одного разу 100 моргôвъ толоки отъ громады и давъ на тое письмо, котре громада и до нынѣ має; другого разу знову пожичивъ 100 моргôвъ, але вже безъ письма, — а по кôлькохъ лѣтахъ присвоивъ собѣ цѣлу толоку, тай баста! Въ громадѣ не було кому упôмнутися за громадскимъ добромъ и такъ власность громадска остала до нынѣ при дворѣ.

Ажь ось сего року за порадою добрыхъ людій громада взялася отобрати свою толоку отъ дѣдича. Поѣхали повноважники громадскй до Львова, до адвоката в. Ив. Добраньского и той розглянувшись въ справѣ сказавъ, що есть надѣя, що цѣле добро громадске то процаде. П. Добраньскій розпочавъ вже процесъ и мы желаємъ громадѣ и єму якъ найлучшого успѣху.

Селянинъ.

Партіи въ соймѣ галицкомъ.

Соймъ галицкій подѣлився на клюбы; лишь дуже мало есть такихъ пословъ, котрй не належатъ до ніякого клюбу и называются дикими. Розвôй партій соймовыхъ бувъ такій. Першій разъ зъ одноцѣльного „кола польского" вылучилась въ р. 1866 т. зв. партія реформы. Она вылучилась зъ кола при случаю дебатъ надъ установою громадскою въ 1866 р. Була то больша часть пословъ заходно-галицкихъ, котра жадала, щобы обшары дворскй були включенй до громадъ. Тая партія остала вправдѣ тогды въ меншости, але она николи не покидала свого плану реформы организаціи громадскои а познѣйше взяла въ свою програму также реформу репрезентаціи повѣтовыхъ, цѣлого краевого строю автономичного а навѣть властій правительственныхъ въ краю. Проводникомъ тои партіи есть п. Павелъ Попель, а органомъ єи „Czas". Тая партія годится въ основѣ на реформу администраційну въ такôмъ дусѣ, въ якôмъ правительство єи перевести бажає. Зъ лона тои партіи вышовъ такожь проектъ заложеня „интернату для кандидатôвъ семинаріи учительскои по Львовѣ" (внескодавець самъ Пав. Попель). — Познѣйше повстала нова партія, т. зв. поступова. Поступову партію утворили переважно послы зъ мѣстъ а окликомъ ихъ було побôльшенье числа пословъ зъ мѣстъ. Познѣйше той окликъ зôйшовъ на другій планъ и нынѣ тая партія отзначуєсь тымъ, що не озираєсь ни на утилитаризмъ (якъ другѣ партіи) але выступає съ смѣлыми внесенями. До тои партіи належатъ послы: Евс. Черкавскій, Гавснеръ, Каминьскій, Романовичь, Меруновичь и др. — По послѣднихъ выборахъ повстала трета партійка, зъ пословъ новонобранныхъ, котрй не хотѣли вступити до жадного зъ обохъ повысшихъ клюбôвъ а сотворили свôй клюбъ т. зв. Атенцѣвъ (klub Ateńczyków). Проводникомъ того клюбу есть гр. Войцехъ Дѣдушицкій (отъ него пôшла и назва клюбу, бо бнъ написавъ книжку пôдъ заг. „Ateny"). Видѣйшу ролю въ томъ клюбѣ грає пос. Матковскій. — Минувшого року зазначився и четвертый клюбъ зъ пословъ, котрй до жадного зъ повысшихъ трехъ партій не належали а сеи сесіи вже таки уложився въ т. зв. партію подольску. Проводникомъ тои партіи есть гр. Грохольскій а належатъ до нея, якъ вже сама назва показує, дѣдичѣ подôльскй. Тая партія має головну задачу — всякй тягарѣ податковй переваливати зъ бôльшихъ посѣлостій на дрôбнй посѣлости. Побôчь чотырохъ вычисленыхъ партій польскихъ рускй послы творятъ окрему, пяту партію и, розумѣєсь, опозицій ну меншôсть въ соймѣ.

Цѣкава теперь рѣчь, якъ розсѣлися всѣ тіи партіи въ сали соймовôй. На скрайнôй лѣвици клюбъ поступовый; дръ Евсевій Черкавскій занявъ мѣсце на самôй (risum teneatis!) скрайнôй лѣвици! Потôмъ слѣдує клюбъ Атенцѣвъ. Партія реформы творитъ центръ. Оттакъ до правицѣ иде партія подольска а Русины, опозиція, сидятъ на скрайнôй правици! Впрочѣмъ подôбныхъ неконсеквенцій досыть и въ самôмъ складѣ партій. Поднесемъ тутъ одну цѣкаву: въ клюбѣ поступовôмъ сидитъ п. Меруновичь, завзятый жидоѣдъ, — а побôчь него сидятъ и послы-жиды страхъ-патріоты польскй!

Соймъ краевый.

8-ме засѣданє сойму отбулось въ середу, 28 с. м. Присутный першій разъ министеръ скарбу Дунаєвскій. Урльопъ короткій одержавъ о. Корнилій Мандычевскій. Петиції внесено 39, — всѣхъ доси 286. Комисіи администраційнôй придѣлено пет. выдѣлôвъ пов. въ Подгайцяхъ и Збаражи о перенесенье комнаты торговельнои зъ Бродôвъ до Тернополя; громады Бѣлка о отлученье єи отъ громады Сокальôвки а о прилученье до гром. Михальче; выдѣлу пов. въ Збаражи о зменшенье числа ярмарковъ. Ком. буджетовôй придѣлено межи иншими пет.: товариства педагогичного въ Перемышли о запомогу на школу промыслову; кондукторôвъ и помôчниковъ инжинерскихъ при дорогахъ краєвыхъ о стабилизацію и подвысшенье пенсіи; бурсы им. Крашевского въ Дрогобычи о запомогу. Ком. петиційнôй придѣлено много личныхъ просьбъ о запомоги. Ком. банковôй передано петицію комитету гал. товариства господарского, щобы утворити краєвый банкъ гипотечный. Ком. желѣзничôй петицію выдѣлу пов. въ Сокали о субвенцію для желѣзницѣ Ярославъ-Сокаль.

Пос. Теофиль Меруновичъ зложивъ до маршалковои бурсы слѣдуючй четыри внесеня, достаточно попертѣ, а всѣ четыри вымѣреній противъ нашихъ жидôвъ:

I. „Соймъ взыває ц. к. правительство по разъ третый, щобы оно всѣ уставы, приписы и розпорядженя, дотычащй жидôвъ, вновѣ докладно переобмыслило и починило отповѣдни кроки для сказованя спеціальныхъ уставъ, приписôвъ и розпорядженъ для жидôвъ, надаючихъ имъ дотеперѣшне выняткове становище въ краю.

Поручаєся выдѣлови кр., щобы — независимо отъ предпринятыхъ въ тôй справѣ дѣлань правительства — завозвавъ компетентнй личности и ученй корпораціи до научкового розслѣдженя зъ становища правного народныхъ уставъ жидôвскихъ въ тôмъ направленю, щобы въ способъ антитетичнй було выяснено: по перше, якъ далеко въ законѣ Мойсея и обязнающôмъ его талмудѣ сягаютъ границѣ приписôвъ, котрй належатъ до области теольогіи, етики и ритуалу; а въ чѣмъ знову народне законодательство жидôвске вступає въ кругъ справъ, котрй суть предметомъ обовязуючихъ въ державѣ австрійскôй законôвъ и розпорядженъ цивильныхъ, судовыхъ и администраційныхъ? — по друге: въ чѣмъ лежитъ причина того явища, що существуючй въ рôжныхъ державахъ, особливо же въ Австріи, законы, приписы и екзекутивнй розпорядженя дотычащй жидôвъ, надаютъ жидамъ середъ жителѣвъ христіяньскихъ выняткову окремѣсть, котра не дасться погодити съ понятьемъ рôвности правъ и обовязкôвъ горожаньскихъ.

На цѣль тыхъ дослѣджень науковихъ має бути вставлена въ буджетъ на р. 1882 квота 10.000 зр. до розпорядимости выдѣлу краєвого. Кредитъ той мають уважати спеціяльнымъ фондомъ, и яко такій має бути плыннымъ ажь до вычерпаня. Той фондъ має бути спотребленый на кошта конференцій гебреистôвъ и правникôвъ, на конкурсы науковй и на друкъ книгъ, котрй научно выясняли бы отношенье народного законодательства жидôвъ до сочасныхъ законодательствъ а особенно до установъ правныхъ австрійскихъ.

Уповажнясся выдѣлъ кр., щобы на основѣ тыхъ дослѣдôвъ науковыхъ въ имени сойму предкладавъ, где слѣдує, отповѣдни внесеня и представленя въ дусѣ всестороннього и докладного переведеня конституційнои засады рôвноуправненя жидôвъ съ жителями другихъ вѣроисповѣдань".

II. „Взывасся правительство, щобы оно въ порозумѣню съ выдѣломъ краєвымъ розслѣдило, о сколько въ дѣйстности суть выконуваны приписы розпорядженя министер. зъ 15 марта 1875 (Д. з. кр. ч. 55) дотычащи веденя жидôвскихъ книгъ метрикальныхъ и чи тіи приписы усунули такъ кривдячй жителѣвъ христіяньскихъ надъужитя и неправильности въ удержуваню выказôвъ стану цивильного жидôвъ, — чи соймъ вже кôлька разôвъ домагався?

Въ особенности есть конечностію провѣрити слѣдуючй обстоятельства: 1) о сколько правильно и докладно суть удержувані выказы новонародженыхъ жидиковъ мужского пола? 2) чи и въ якій способъ суть вписуваны въ метрики сопружества ритуальнй сопружества жидôвъ, неимаючй законости правнои, пôсля приписôвъ обовязуючихъ въ Австріи загальнои уставы цивильнои? 3) чи жидôвскй книги метрикальнй суть провадженй въ двохъ екземплярахъ, чи дуплікаты ихъ бувають складанй въ старостахъ; а тамъ, где дуплікаты суть зложенй въ старостахъ, чи годится ихъ содержаніе съ содержаньемъ екземплярѣвъ, на пôдставѣ котрыхъ выдаются метрики уродженя, сопружества и смерти.

Правительство зволитъ постаратись въ приналежнôй дорозѣ усунути стверджені при тôй ревизіи надъужитя и неправильности; тіи же приписы згаданого розпорядженя министер. зъ 15 марта 1875, котрй надужитя чинятъ можливыми, повинни бути неповѣдно змѣнені".

III. „Въ мысль неповненыхъ доси жадань резолюціи соймовои зъ 22 грудня 1873 р. и щобы поперти предпринятый въ тôмъ направленю усилія выдѣлу кр., соймъ взыває наново правительство, щобы при случаю приготовуваномъ теперь змѣны уставы войсковои зъ 5 грудня 1868 р. постаралося умѣстити въ новôй уставѣ войсковôй такй приписы, котрйбы чинили можливою правдиво успѣшну контролю надъ укладаными черезъ уряды грамадскôй листы рекрутаційнй. — Имѣло єсть пожаданымъ, щобы устава орежи, що всѣ чинности порученй зверхностямъ громадскимъ въ справахъ рекрутаційныхъ, не могутъ пôдлягати — безъ нарушеня принципу властій политичныхъ, такожь проступаючой контроли автономичныхъ властій (пôдѣлôвъ пов.)".

IV. „Взывасся правительство, щобы оно постаралося о законодательне узаконенье кредиту на застави ріллянй, а то въ дусѣ слѣдуючихъ предложень

Пюрчиньскій близше приступаючи до Семена. „Мôй пане, то есть, ты воле, якъ ты смѣєшъ отôбрати менѣ панну Гулий-польску, якъ смѣєшъ съ нею гуляти, ты штурмаку, мене по ногахъ дептати, мене... Я тобѣ..."

Семенъ схопився, бнъ побачивъ до мѣсяця, якъ до него сунувся кулакъ Пюрчиньского. Кровь заграла въ нѣмъ такъ живо, якъ вже давно не грала, хиба ще того вечера, якъ єму сяйтився передъ очима ядерный гарбузъ, якъ бнъ изъ великими очима, мовъ грôзный З-весъ, споглядавъ на Голошизку „влюбанію". Кровь заграла въ нѣмъ... сильнй кулаки стиснулися, — Семенъ отôмъ однымъ кулакомъ руку вывернувъ, а другою сунувъ пихаки, у пôтемки — и тôлько почувъ, якъ вперъ дениькнувъ о дерево, а его кулакъ осѣвъ на отôрчиненôмъ носѣ.

„Я тебе... на поединокъ", зашепотѣвъ Пюрчиньскій, тдесь провалившись въ корчѣ.

„А простакъ, простакъ — муль, — берѣмъ его!" почулися коло Семена голосы почтовыхъ и телеграфичныхъ аспирантôвъ и якъ высунулися чіи кулаки. Семенъ нагадавъ собѣ свои поецкй часы, закрутивъ около себе млынка своими здоровыми кулаками, якъ довбеньками лущивъ по чужихъ раменахъ та плечахъ. Его противники розскочилися на всѣ боки, щось гепнуло у рôвъ, мало не провалилось у потôкъ. Се выражилъ, обôрвавши доброго прочуханця изъ самъ каркъ, шубовснувъ такъ нещасливо изъ вôбрежнй корчѣ.

„А, бодай его, — кулаки якъ камѣнцѣ! Лупитъ якъ довбнями. Охъ!" чути було стоны товаришѣвъ Пюрчиньского.

„Я не казавъ, берѣмся разомъ всѣ", оказався Выражилъ на силу выдрапуючись зъ рова.

„Отъ захотѣлось намъ печеного леду." съ сумнымъ спокоемъ сказавъ „философъ" вылазячи изъ дерева. Онъ одинъ держався въ далека и заховавшись за дерево не познавъ пôдъ твердй кулаки професора. На щастье въ садѣ не було вже никого и никто не замѣтивъ горячои розправы межи професоромъ а аспирантами.

(Дальше буде.)

...ськах: 1) щобы о особливо можности улекшити закладанє публичныхъ кантерôвъ заставныхъ, именно черезъ гронады; 2) щобы ...ровôвъ, якъ существуютъ урядовй формуляръ на книжкѣ, були такожь установлены урядовй формуляръ на картки заставнй съ означеньемъ фирмы або назвища особы прийнимаючои заставъ, предмету заставленого, его цѣнности вартости, выношеченои квоты, установленои стопы процентовои и належитостей побочныхъ, якъ такожь речинца выкупу застави; а заставъ ручный, неубезпеченый такихъ урядовымъ формуляромъ, щобъ спрямованъ незважность умовы; 3) щобы въ загалѣ до интересôвъ кредитовыхъ на заставы ручнй зôстала застосована признана законодательствомъ державнымъ засада, що вахта сеть чиномъ вкрыдостойнымъ".

Пос. Ромеръ зложивъ до маршалковои булавы внесенье, взываюче правительство, щобы запровадило суды мирови для справъ подробныхъ (багательныхъ) цивильныхъ и карныхъ, якъ такожь для переступствъ полицийныхъ.

Порядокъ дневный розпочався першимъ читаньемъ внесеня п. Полянновского, щобы видѣлъ красный розслѣдимъ условія до закладуваня низшихъ школъ рольничихъ, гдѣ выучувались т. зв. „дозорцѣ". Въ мотивованю свого внесеня п. Полянновскій высказавъ потребу такихъ школъ и згадавъ, що вже давнѣйше була думка заложити такой школы въ Станиславовѣ и Городенцѣ. Внесходатель каже, чи не добре будобы сполучити низшй школы рольничй съ школами ремѣсными. Внесенье тое ôтослано до ком. культуры краєвои.

Дальше слѣдувало перше читанье внесеня п. Макса въ справѣ перенесеня комнаты торговельнои зъ Бродôвъ до Тернополя. П. Максъ мотивуе свое внесенье тымъ, що Броды не суть ôтповѣдни для комнаты торговельнои и промысловои, бо она не у вѣщена въ центрѣ округа; Тернополь, центръ Подôля и пунктъ лежачій на дорозѣ до Чорного моря, есть далеко ôтповѣднѣйшій. П. Гавзнеръ (посолъ комнаты торговельнои Бродскои) противится внесеню п. Макса, щобы справа перенесеня комнаты торговельнои була передана комисіи администраційной, бо въ той комисіи вже разъ було тое внесенье и складъ комисіи бувъ майже соновъ той самый, — вносить отже, щобы внесенье п. Макса було передане окремой комисіи статутовôй зъ 5 членôвъ. Внесенье Гавзнера ôткинено а принято внесенье Макса.

Наступило перше читанье внесеня п. Гроса: „Соймъ взывае правительство, щобы якъ найскорше удѣлило концесію обывателямъ галицкимъ на будову другостепенной желѣзницѣ зъ Ярослава на Раву, Угнôвъ, Белзъ, Кристинополь до Сокали. По промовѣ внесходателя ôтослано внесенье до ком. желѣзничои.

Слѣдували выборы до ком. нафтовои и желѣзничои. До ком. нафтовои выбрано зъ рускихъ пословъ п. Кулачковского; до ком. желѣзничои зъ рускихъ пословъ никто.

Оттакъ ôтчитанъ одинъ зъ секретарівъ письмо п. Гавзнера до маршалка, въ котрôмъ п. Гавзнеръ заявляе, що складае мандатъ посольскій до сойму. За причину подае въ першой линіи ухвалу сойму передати внесенье Макса комисіи администраційной. „Складаю мандатъ — пише на конци п. Гавзнеръ — безъ жалю и ущербу для справы публичнои, бо совѣстно отдаючись працямъ сойму терплю на здоровю и такъ сильно сколибанôмъ, а личнôсть моя справамъ, котрй я пôдпимаю або бороню, не тôлько помагае анъ бôльше вредитъ".

Оттакъ слѣдували справозданя комисіи петиційнои. Въ дебатѣ брали участь рускй посолъ о. Яснишкій, сов. Ковальскій и п. Окрасевичъ. О. Яснишкій консеквентно стоить за неудѣлюваньемъ въ основѣ великихъ запомогъ, якъ то бнъ вже пôдпісъ и въ своѣмъ справозданю передъ выборцями.

Дальше засѣданье ôтбулось въ пятницю 21 вересня. Зъ петицій интереснѣйшій: о. Гандась Мих. проситъ о ренумерацію за науку религіи въ школахъ въ Бучачи и Тернополи; зарядъ головного тов. педагогичного о субвенцію для школъ промышленныхъ въ Перемышли и Тарновѣ и для дѣвъ женьскихъ въ Коломыѣ и Стрыю.

Комисаръ правительственный п. Залеский ôтповѣвъ на интерпеляцію рускихъ пословъ въ справѣ арештованя п. Мирона Сенецкого.

Надъ внесеньемъ п. Охримовича, щобы взвати правительство до якъ найскорѣйшого утворення суду повѣтового въ Бережанахъ, перейшовъ соймъ на внесенье ком. одложене до порядку дневного.

Слѣдує справозданье ком. едукаційнои о внесеню п. Гавзнера дотычно утворення катедры медичного во Львовѣ. За внесеньемъ п. Гавзнера промовлявъ дръ Пенталъ, ректоръ львôвского университету. Внесенье принято.

Оттакъ наступили справозданя зъ петицій о запомоги, котрыхъ для недостачи мѣстця и яко менше важнй не наводимо. Замѣтимо лишь въ загалѣ, що соймъ зô взглядôвъ на ощадность дуже скупый на удѣлянье якихъ небудь запомогъ. — *Ю-ме засѣданье* ôтбудеться сегодня.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Правительственне предложенье въ справѣ реформы администраціи*) не мае поводженя въ соймахъ красныхъ. Соймъ галицкій его именѣрно ôткине, а клюбъ ческій праского сойму заявивъ бажанье, щобы форма администраціи була ôтдана компетенціи самого сойму.

(*Соймъ тирольскій*) рѣшивъ вôзвати правительство, щобы путемъ конституціи нымъ змѣнило державный законъ школьный въ тôмъ направленю, щобы були заведенй школы конфесійнй, щобы выхованье религійне було признане яко пôдстава школьного законодательства и щобы церкви признано належный вплывъ на школу.

(*Соймъ хроатскій*) зôстанъ отвореный 27 вересня. Банъ ôтчитавъ рескриптъ цѣсарскій, въ котрôмъ заповѣдаесь, що соймови будутъ предложенй розпорядженя цѣсарскй о прилученю Погранича войскового до Кроаціи-Славоніи. Дальше говорится въ рескриптѣ, що правительство звернуло всю свою увагу на ôтповѣдну и органичну реформу администраціи и взывае наконець, щобы соймъ выбравъ приписане число депутованыхъ до сойму угорского.

(*Угорскій Соймъ.*) Перше засѣданье угорского сойму ôтбулось 26 с. м. Найстаршій вѣкомъ посолъ обиравъ тымчасову президентуру. Прочитано письмо ôтъ президента министрôвъ, заповѣдомляюче, що въ середу (28 с. м.) цѣсарь о 12 год. ôткрые соймъ въ замку въ Будѣ троновою промовою. Якъ все ôтъ 1869 р. такъ и на сей разъ посолъ окрайнои лѣвицѣ Даніилъ Ираній заявивъ имени своѣмъ и товаришѣвъ, що „они не пôйдутъ до королевского замку, если окрôмъ угорскои и кроатскои фаны буде поднѣвати на замку такожь чорно-жовта фана. Чорно-жовта фана на замку спротивлялася угорскôй конституціи и означае усиліе, зъобразити единость монархіи. Твердженье, мовбы то чорно-жовта краска була фамилійною краскою пануючого дому, есть неправдиве, бо посли осуду знатокôвъ, краскою пануючого дому есть бѣло-червона, на памятку того архикнязя, котрый згинувъ пôдъ Єрусалимомъ и котрого бѣлу одѣжь кровь забагрила. Дальше противится конституціи, щобы коронованый король ôткрывавъ соймъ въ своѣмъ замку, а не въ будынку соймовôмъ. Въ Англіи и Италіи пануючій ôткрывае парляментъ въ будынку парляменту, такъ дѣлось и въ Франціи за короля Люи-Филипа. Дальше протестуе Иранiй противъ того, щобы при королю при торжестѣ отвореня сойму була австрійска свита дворска, — король угорскій мае угорску свиту дворску. Наконець бажае Иранiй, щобы король ôтчитувавъ тронову промову не сидячи и не съ колпакомъ на головѣ, — бо се не дасться погодити съ духомъ теперѣшного часу. Министеръ президентъ Тиса ôтповѣвъ Ираніому, що его жаданя вношутся до протоколу и вôзвавъ палату, щобы згодилась на данный звычай ôткрыти соймъ черезъ цѣсаря. Палата згодилась. Пос. Чанади почавъ вступатися за внесенями Ираніого и названъ Тиссу безхарактернымъ. Президентъ вôзвавъ Чанадіого до порядку и не давъ ему навѣть докôнчити бесѣды, закрывши засѣданье. — Дня 28 с. м. цѣсарь ôткрывъ угорскій соймъ троновою промовою. Въ промовѣ звернувъ цѣсарь увагу на гдеякй важнй справы незалагодженй минувшои сесіи; заповѣвъ предложенье кôлькохъ конвенцій съ Сербією; дальше, предложенье проекту закона для конституціи Погранича войскового, прилученого до Кроаціи и урегульованя правно-политичного становища мѣста Фіюме (Реки), котре мае Кроація ôтступити Угорщинѣ. Законодательство карне мае бути доповнене упорядкованьемъ процедуры карнои; рôвножь законодательство приватне потребуе реформы. Дуже потрѣбна такожь реформа администраціи финансовои. Дальше соймъ угорскій мае задачу зреформовати на лучше уставы промысловй, доповнити системъ комунікацій, розширити торговлю, розвинути промыслъ, пôднести рôльництво — и тымъ чиномъ помножити добробытъ одиниць и краю. Цѣсарь надѣесь, що соймъ займесь всѣми тыми справами и все буде мати на оцѣ, щобы буджетъ державный не бувъ нарушеный. Наконець заявивъ цѣсарь съ радостію, що межи державами пануе добра воля, всякй споры залагоджувати на мирнôй дорозѣ, що австрійско-угорска монархія, жіючи въ пріязныхъ ôтношеняхъ съ всѣми державами, може въ мирѣ розвиратися у внутри матеріально и духово.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Новый указъ царскій, запроваджуючій станъ облоги т. зв. „усиленную охрану" въ гдеякихъ губерніяхъ россійскихъ (найбôльше въ южнорускихъ) выкликавъ такъ въ печати россійскôй якъ и въ цѣлôй заграничнôй непріятне впечатлѣнье. Всѣ заграничнй газеты не пророкуютъ тому указови успѣшныхъ наслѣдкôвъ. И сей новый указъ показавъ наглядно, що правительство россійске або не розумѣе або не хоче розумѣти потребъ и бажань россійскои соспôльности и дѣесь такъ, що правительство иде въ одинъ бôкъ, а соспôльность въ другій, совсѣмъ противный. О тôмъ царскôмъ указѣ поговоримъ мы другимъ разомъ обширнѣйше.

Въ вѣденьскôй „Polit. Corresp." появилась цѣкава допись зъ Варшавы, въ котрôй кореспондентъ высказуе пануюче мнѣніе у варшавскои польскои соспôльности, що зъѣздъ Гданьскій дуже остудитъ охоту правительства россійского до уступствъ въ користь Полякôвъ въ Россіи.

Телеграмъ въ Presse доносить, що царь мае небавомъ стало замешкати въ Петербурзѣ.

Въ однôй берлиньскôй газетѣ появилась вѣсть, що завѣшеный либеральный дневникъ „Голосъ" зôстанъ уласкавленый и зачне небавомъ выходити.

Новый нумеръ тайнои революційнои газеты „Народная Воля" вийшовъ сими днями въ Петербурзѣ.

Франція. Гамбета ôтбувъ подорожь по Бельгіи и Голляндіи, а теперь выѣхавъ до Швайцаріи надъ озеро женевске. Подорожь его не мае жаднои цѣли политичнои.

Французка войска въ Тунисѣ сточили кôлька щасливыхъ битвъ съ арабскими повстанцями.

НОВИНКИ.

— (**Дрôбни вѣсти.**) Впреосв. митрополитъ Іосифъ въ переѣздѣ зъ Улашковець до Бучача бувъ въ Чортковѣ дуже гостинно принятый на обѣдѣ у тамошного заступника старосты п. К. Навроцкого — Кн. Вартемберскій выѣхавъ зô Львова на довшій часъ до Вѣдня. — Для мѣста Львова мае завести нова уставa будôвнича. — Вчера закрыто вже выставу образôвъ въ сали политехничнои школы львôвскои. — Министеръ финансôвъ дръ Дунаевскій пріѣхавъ до Львова на соймъ и ôтвѣдавъ бюра дирекціи финансовои, где представлялись ему всѣ высшй урядники. — Жителѣ Львова будутъ ôтъ нынѣ платити податокъ чиншовый 3% а не 5%, якъ було доси. — Завтра ôтбудутся во Львовѣ въ сали ратушнôй загальнй зборы товариства археольогичного. — Громаду Бурштынъ зачислено до 5-тои клясы тарифы чиншовои при квартерункахъ войсковыхъ. — Въ Борышкôвцяхъ въ пов. борщѣвскôмъ выгасла вже зараза на худобу. — Є. В. цѣсарь повернувъ дня 28. л. м. м. зъ Будапешту до Вѣдня. — Въ Серетѣ надала рада мѣска почетне обывательство п. Юл. Негрушеви, адъюнктови суд., за ревну услугу при заведеню грунтовои книги мѣста. — Въ Житомирцяхъ увязнено дня 27. л. м. м. 6 робôтникôвъ за пропаганду соціялистичну. — Вѣсти, що въ Кременци появилась холера, оказались неправдивыми. — Помятникъ россійского поета Некрасова ôткрыто дня 25. л. м. м. въ Новодѣвочôмъ Монастыри, при участи 2.000 народу. — Въ Россіи постановлено на радѣ министрôвъ завести телефонъ. — Въ Москвѣ згорѣвъ сими днями весь Базаръ съ 20 великими магазинами. Страта кôлькамиліонова. — Для зоольогичного огороду въ Берлинѣ спроваджено молодого горила за 20.000 марокъ. Малпа тая не находилась доси нигде въ неволи.

— **Отворенье року шк. на университетѣ львôвскôмъ** ôтбулося нынѣ съ звычайнымъ торжествомъ. О год. 9 рано ôтправилось богослуженье въ костелѣ св. Миколая, а оттакъ слѣдувала инавгурація въ авли университетскôй черезъ нового ректора дра Пентака, и ôтчитъ дра Фабіяна.

— **Рускій народный театръ** пôдъ дирекцію п. О. Бачиньского розпôчне съ днемъ 16. л. жовтня с. р. рядъ представленъ во Львовѣ въ сали товариства „Гвизда" при ул. Францишканьскôй. Представленъ буде 12, оригинальныхъ и найлучшихъ утворôвъ рускихъ драматургôвъ, въ слѣдуючôмъ порядку: 1) *Запорожець за Дунаемъ*, ориг. народна опера въ 3 актахъ съ танцями; слова и музика С. Гулака-Артемовского; 2) *Шельменко найманитъ*, ориг. комедія въ 5 актахъ Гр. (Квѣтки) Основяненка; переложивъ (кромѣ ролѣ Шельменка) Кеск. Климкович; 3) а) *Назаръ Стодоля*, ориг. драматъ съ спѣвами и танцями въ 3 актахъ Т. Шевченка, музика Из. Воробкевича; въ 2 актѣ кобзарь ôтспѣвае: „Думу украиньску" Модзелевского и „Замовкли торбаны" Ив. Лавровского; б) *Гаврыся*, ориг. народна оперетка въ 1 актѣ; музика П. Файвера; 4) *Гнатъ Приблуда*, ориг. народна мельодрама зъ гуцульского житя въ 5 актахъ Данила Млаки; музика Из. Воробкевича; 5) *Щира любов*, ориг. народный драматъ въ 5 актахъ Гр. (Квѣтки) Основяненка; 6) *Довбуш*, ориг. фантастична трагедія въ 8 ôтделахъ Юр. Федьковича; 7) а) *Наталка Полтавка*, ориг. народна оперетка въ 3 актахъ И. Котляревского; б) *Москаль Чарівникъ*, ориг. комедія съ спѣвами въ 1 актѣ И. Котляревского; 8) *Гаркуша*, ориг. комедія съ спѣвами въ 4 актахъ Олексы Стороженка; 9) *Монахъ*, ориг. драматъ съ хорами въ 3 актахъ, съ епилогомъ Теоф. Сѣнкевича; музика Из. Воробкевича; 10) *Маруся*, ориг. мельодрама въ 3 актахъ, зъ повѣсти Гр. Основяненка переробленa Ол. Голембіовскимъ; музика Вик. Квятковского; 11) *Чорноморцы*, ориг. оперетка въ 3 актахъ; по Кухаренку переробивъ М. Старицкій; ориг. музика Лисенка; 12) *Уборка Марта*, ориг. народна мельодрама въ 4 актахъ Данила Млаки; музика Из. Воробкевича. Представленя будутъ ôтбуватися въ недѣлѣ, середы и суботы. Щобы улекшити ôтвиджуванье театру, розписуе дирекція абонаментъ на мѣстце нумерованe на 12 представленъ въ сумѣ 7 зр., котрый можна дôстати въ комнатахъ „Просвѣты", почавши ôтъ 4 л. жовтня с. р. — Въ переконаню, що всякое заохочуванье до ревнои пôдмоги руско-народнои институціи есть злишнымъ, дожидаемо нетерпеливо дорогого гостя и вже напередъ желаемъ: Щасть, Боже!

— **П. Сѣнкевичъ**, Русинъ, професоръ гимназіи перемыскои зôстанъ именованый директоромъ гимназіи въ Ялѣ на Мазурахъ. П. Сѣнкевичъ, якъ се мы недавно доносили, убігався вôльно съ проф. Полянскимъ о посаду директора въ Коломыѣ. Але, якъ знѣстно, ни одинъ ни другій не дôстанъ тои посады, а дôстанъ ее о много меньшій заслугами проф. Вольфъ.

— **Судъ окр. въ Тернополи** засудивъ дня 27. л. м. м. на пôдставѣ вердикту судіѣвъ присяжныхъ Собка Босака зъ Орѣховця за пôдпаленье на 15 лѣтъ темницѣ, а его спôвъучастника Соху Войтка на 3 лѣта. С. Босакъ пôдпалилъ хату и господарство свого ривала въ любови. — Такожь засудивъ тойже трибуналъ покутного писаря Хмѣлевского на 5 лѣтъ вязницѣ за обманьства попошнений на рôжныхъ селянахъ зъ Хлопôвки, Клювинець и Перемилова, ôтъ котрыхъ позабиравъ грошѣ на процесы и т. и. писарскй справы, причѣмъ туманивъ людій, що ôнъ есть своякомъ судіѣ и прокуратора.

— **Гдеякй священики галицкого деканату** кореспондують съ властями свѣтскими по польски; навѣть при оглядинахъ умерцѣвъ пишутъ карточки по польски. На чиненй имъ закиды, длячого не кореспондують по руски але по польски, толкуются тымъ, що имъ старостве такъ наказало. Коли старостве справдѣ такій наказъ выдало, то поступило собѣ противъ обовязуючихъ законôвъ. А може старостве подало лишь таку „добру раду" священикамъ, щобы по польски съ нимъ кореспондували, бо панамъ въ старостѣ непріемно по руски читати, — ну, то въ такôмъ случаю рускй священики повинай дѣлати такъ, якъ вымагае ôтъ нихъ патріотизмъ и ихъ становище въ народѣ.

— **Громада Боковъ** одержала ôтъ староства пôдгаецкого приказъ, щобы переписала свою конскрипцію, въ котрôй мае находитися много ошибокъ. При тôмъ сказано въ старостѣ громадскому писарю, щобы переписати конскрипцію по польски, позаякъ першій разъ була списана по руски. Чи тіи ошибки — може то рускій языкъ и письмо?...

— **До шпиталю въ Станиславовѣ** привезено сими днями селянку зъ Грабôвки (пов. калуского) Настю Петрôвъ, котру пострѣливъ на городѣ въ правый бôкъ и въ праву руку грубымъ шротомъ лѣсничій З. зъ Петранки. Прокураторія зарядила судове слѣдство. Вже то нашй панове лѣсничй за надто часто пострѣлюютъ селянъ. Власти повиннайбы якось запобѣгти тому лихови; належалобы заострити надзôръ надъ панами лѣсничими, бодай въ тôмъ направленю, щобы не всюда и не всякими наболи могли стрѣляти.

— **На конгресѣ литературнôмъ во Вѣдни**, котрый ôтбувся сими днями, поставивъ п. Ратисбонъ, журналистъ французкій и спôвробôтникъ газеты „Journal des Débats", внесенье, щобы конгресъ выславъ до царя россійского телеграфичну просьбу о освобожденье зъ Сибиру писателя Чернышевского, котрый вже 18 лѣтъ страждае за свои вольнодумнй писаня на Сибири. Конгресъ бувбы заневне ухвалилъ внесенье Ратисбона, колибъ польскй варшавскй литераты не були наробили галасу, що они не можуть голосовати надъ тымъ внесеньемъ, бо пошкодятъ польскôй справѣ въ Россіи. Выступленье польскихъ литератôвъ, що найменше крайне егоистичне, зробило дуже немиле и пригнетаюче впечатлѣнье на европейскихъ ученыхъ, бодь тутъ предсѣ ишло лише о просьбу до царя, котру мали по-

дати учній образованого світа въ користь свого товариша, пишатися Чернишевского. Нехай львівскій „Dziennik polski“ не мôгъ можчки пожинути наступку варшавско-польскихъ „pieniérów wolności“ и пречитавъ имъ добре казаню на тему „якъ ты не прôбуй, но пирожка“ — коли маешь, одинъ съ другимъ, компромитовати польскій народъ, но що тобѣ лѣзти до интернаціонального конгресу ученыхъ!

— **Дръ Юл. Охоровичъ**, доцентъ львівского университету, котрый робивъ въ нашôмъ мѣстѣ досвѣдченя гипнотичні, вылѣчивъ сими днями въ шпитали варшавскôмъ жену дѣвчину, котра терпѣла на гемиплегію цѣлои половины тѣла съ пораженемъ отновѣдныхъ змыслôвъ. Насамперетъ перенѣсъ дръ Ох. хоробу зъ лѣвои на праву сторону тѣла, опѣтъ привернулъ хорôй чутье въ ногахъ, такъ що могла ходити, а въ кінци одзерковивъ ки сонсѣмъ. Тое все выконавъ дръ Ох. за помочію магнетизованя и гипнотизованя.

— **Въ Коломыѣ** отбудеся въ днахъ 6, 7, 8 и 9 м. жовтня 1881 въ огородѣ публичнôмъ на Курцшлядôвцѣ побôчъ касарнь войсковыхъ **выстава овочій**, свѣжихъ, сушеныхъ, консервованыхъ и всякихъ выробôвъ зъ тыхже, якъ также цвѣтъ. Нагороды въ дипльомахъ почетныхъ, въ медалях золотыхъ, срѣбныхъ, бронзовыхъ, письмахъ похвальныхъ и въ грошахъ будуть удѣлени за оказы овочій, за выробы зъ овочій, за дороги обсаджеи деревами, сады и шкôлки овочевы такъ приватні якъ и шкôльні. Кромѣ того будуть для улешшеня означені овочі казами помологичными. Предметы належитъ надсылати до 4 м. вересня с. р. надъ адресою: „Комитетъ выставы садôвничои въ Коломыѣ“.

— **Дѣйстными учителями и учительками именованій** для шкôлъ статовыхъ: Юл. Лисковичъ въ Калинові, Ст. Кульчицкій въ Гурчи, Фр. Заваца въ Бôбрцѣ, С. Тулецкій въ Іодлові горѣшнôй, Ю. Ганкевичъ въ Любеню великôмъ, М. Базанскій въ Осельци, Ан. Полянка въ Ольхôвцяхъ, И. Пôдгôрный въ Охримôвцяхъ, І. Тшнадель въ Залужи, В. Сабинскій въ Олешицяхъ, К. Коноганьскій въ Суходолѣ, Ел. Пôтровка въ Ренчицяхъ и К. Девичбина въ Журавичкахъ; для шкôлъ филіяльныхъ: К. Рыжовскій въ Белогахъ, Ил. Кукурудзъ въ Мшанѣ и В. Мушинôвка въ Налишковицяхъ.

— **На посаду канцелиста** при судѣ обводовôмъ въ Тернополи, а евентуально на посаду канцелиста для веденя книгъ грунтовыхъ при судѣ кнегіяльнôмъ або повѣтовôмъ въ необхôдной Галичинѣ, въ XI. клясѣ ранги, розписуеся конкурсъ съ речинцемъ до 6 м. падалиста с. р. Подання належитъ вносити до президія суду обводового въ Тернополи.

— **Кôлько рôчно уживаеся тютюну?** Єсли бы зъ всего тютюну, що люде на рôкъ выкурятъ и выноюхаютъ, скрутати линву на одинъ цаль широку, то можнабы нею обвинути землю 30 разôвъ доокола рôвника. А єсли бы весь тютюнъ, вжываный рôчно, замѣнити на табаку, то можнабы тымъ порошкомъ засыпати такѣ два мѣста, якъ Геркуланумъ и Помпеи, такъ глубоко, якъ ихъ засыпавъ попелъ Везувія. Наконецъ єсли бы укладати тютюнъ верстами, можнабы выставити пирамиду такъ велику, якъ була пирамида Хеопса.

Вѣсти епархіяльні.

Зъ АЕпархіи Львівскои.

Законоучительствы одержали: оо. З. Романовскій въ Ростокахъ, В. Кохановскій въ Чекахъ и І. Могильницкій въ Городку дек. замѣщицкого.

Сотрудничествы одержали: оо. І. Вентрановичъ въ Нарвоѣ дек. залѣщицкого и М. Садовскій (съ правомъ управленя духовными дѣлами) въ Залѣщикахъ новыхъ.

Спростованье.

Отповѣдь народнои учителькѣ Н...кого округа.

Дня 20. с. м. подъвмъ Пч. Редакціи „Дѣла“ спростованье а то въ объемѣ знижъ двохъ аркушѣвъ писма: на чиненѣ мнѣ закиды въ газетахъ рускихъ. Редакція перекинувши тое, обявила жаданье, щобымъ оное скоротити. Тожъ отповѣдаю теперъ коротко: Всѣ учиненѣ мнѣ закиды въ газетахъ рускихъ отнераю стаиочо, и обявляю публично, що то були доносы неправдивѣ — абы мене передъ публикою и властями очернити. При тôмъ упрашаю кождого, кому якусь кривду здѣлаемъ, абы выступивъ съ жалобамъ передъ судомъ, або властію, которôй подлягаю, а справа ся выяснитъ. Въ нощи додаю, що спростованье се умѣщаю въ „Дѣлѣ“ а не въ любôй иншôй газетѣ, бо изъ всѣхъ газетъ рускихъ политичныхъ тую чесности читаю.

Т. Будзиновскій, нар. учит. ц. к. школы вправъ.

На вôдставѣ закона прасового помѣщаемъ мы отповѣдь п. Будзиновского. Мы справдѣ одержали були отъ п. Б-ого предлогу отповѣдь и зажадали отъ него, щобы ся скоротивъ, — але лишь о стôлько, щобы выпустивъ угуны не належачѣ до рѣчи, а зачѣпаючѣ третѣ, приватнѣ особы. П. Будз. узнавъ отвѣтнѣйшимъ для себе отповѣсти на всѣ учиненѣ ему закиды въ рускихъ газетахъ голословнымъ: „всѣ закиды неправдивѣ — се все очерненье!“ Такого спростованя мы чейже не можемъ пропустити безъ увагъ, — се признаютъ и самъ п. Будз. тымъ бôльше, що всѣ майже нашѣ закиды, якѣ ему кинило „Дѣло“, признавъ онъ самъ або въ своѣмъ першôмъ спростованю або въ поважнôй розмовѣ съ членами редакціи въ канцеляріи друкарнѣ им. Шевченка. И такъ п. Б. признався, що не хотѣвъ принимати дѣтѣй босыхъ и толкованои тымъ, що не выпадае, щобы до „взорцѣвои“ школы, въ „середмѣстю“ ходили „босѣ“ дѣти на соромъ для школы. Чомужь минувшихъ рокôвъ п. Б. принимавъ босѣ дѣти? — Дальше признався п. Б., що не принимавъ дитины лат. обряду и казавъ ей матери, що ксьондзъ не дасть дитинѣ слюбу длятого, бо справдѣ ко. Корженôвскій, парохъ отъ św. Maryi śnieżnej не давбы колись слюбу дитинѣ, котра ходила до рускои школы; отъ сего року одна ученица выходила замужъ, то дôстала слюбъ лишь длятого, що пароха ко. Корж-ого не було, а заступавъ его добродушный кооператоръ.— Признався п. Б. и до того, що отраджувавъ родичамъ лат. обр. записувати дѣти до рускои школы длятого, щобы не платили 4 зр. такы, бо тойже ко. Корж. не давбы николи въ свѣтъ свѣдоцтва убожества дитинѣ, записанôй до рускои школы. — Дальше признався п. Б. и до того, що отганявъ отъ запису дѣти переходячѣ зъ иншихъ школъ до рускои школы, котрѣ не мали ноты зъ руского языка. На тое мы замѣтимо, що по перше, родичѣ тыхъ дѣтѣй власне бажали, щобъ дѣти по руски научилися, а по друге, длячого п. Б. попередныхъ рокôвъ принимавъ такѣ дѣти! — Дальше признався п. Б. до закидôвъ, що вже передъ вакаціями заявивъ учителькамъ, що паралельокъ не буде и що заразъ съ початкомъ сего року паралельки розогнавъ. П. Будз. знае, що се була зъ его стороны найбôльша самоволя и надужитье и заслонюесь приказомъ рады шк. краевои, коли тымчасомъ, якъ се мы знаемъ достовѣрно, навѣтъ на сесіи кр. рады шк. того не було, — значитъ приказу ніякого п. Б. не мôгъ дôстати. — Того, що передъ дѣтьми говорилъ „co Rusin, to złodziej i świnia“, п. Б. въ обширнôмъ своѣмъ спростованю и не заперечувавъ, а за тое заперечувавъ, мовьбы то бôвъ „ляхоманъ“ и „перекинчикъ“. — Въ загалѣ еще треба сказати, що зъ бесѣды п. Б-ого видко, що онъ до рускои школы не мае найменшои симпатіи и по просту шкалюе свою школу мабуть еще бôльше, якъ „Gaz. Narodowa“. Однакожь, щобы бути справедливыми и отдати сціре suum, мы съ пріятностію простуемъ хибно донесеный намъ фактъ, будьтобы п. Б. на цѣлый день замкнувъ бувъ канцелярію въ гденяй дни записовôй. П. Б. записувавъ 31 серпня рано (пополудни однакожь канцелярія бувала замкнена) а 1 вересня записувавъ троха рано по конференціи, а оттакъ черезъ цѣлый день не можна було его застати, — на що мы готовѣ свѣдôкôвъ покликати. Нехай п. Б. буде пересвѣдченый, що мы, пôдносячи причины упадку рускои школы, мали на оцѣ интересъ руского народа, а не его особу. Для рускои школы знайдеся управитель — але для управителя школа не найдеся, коли буде всякими нелегальными або хочьбы и легальными способами розбита. Мы николи не ишли напастію, и симъ разомъ не шукали собѣ напасти. Що правда! *Редакція.*

ÔТОЗВА

до всѣхъ П. Т. рускихъ академикôвъ Львівского университету.

Товаришѣ!

Давно се доказана правда, що всякѣ высокѣ цѣли тôлько сполучеными силами осягнути бути можуть, що згода и солидарность одиницъ доводитъ змагання загалу до пожаданыхъ результатôвъ, коли противно незгода и дѣланя кождого на свою руку есть причиною розстрою и перешкодою въ осущеню всякихъ добрыхъ и пожиточныхъ дѣлъ. Не поможутъ подвиги поодинокихъ людій тамъ, где загалъ не отчуває потребы солидарного сполученя и приложеня всебльно рукъ для всебльнои цѣли.

Зберегши зъ свого патріотизму руска молодѣжь Львівского университету лучится вже одинайцятый рôкъ въ академичнôмъ товариствѣ „Дружный Лихварь“, працюючи съ повною свѣдомостію своеи цѣли не тôлько надъ загальнымъ образованцемъ своимъ, але также посвящаючи свои силы рускому народному дѣлу. Наше товариство академичне сповняючи черезъ цѣлый часъ свого истнованя вѣрно и совѣстно свою задачу выдало вже немало людій, займаючихъ нынѣ значнѣ становиска въ осебльности, и загально звѣстныхъ изъ своихъ подвигôвъ въ користь народнои справы, а стоячи отъ часу заснованя свого аж до нынѣшнои хвилѣ тôлько на своихъ силахъ, не зступило николи зъ дороги правдивого руского народного направленя. Тую свою высоку задачу хоче и буде сповняти товариство наше и дальше, и для того съ початкомъ нового року школьного отзываемось до всѣхъ П. Т. Русинôвъ Товаришѣвъ нашихъ по университетѣ и просимъ ихъ численно вступати въ члены тов. „Дружный Лихварь“. Кто тôлько чувствуе въ собѣ искру руского патріотизму, кому не страшна побôчь працѣ для власнои будучности праця для руской справы, кто тôлько троха пôймае свою задачу яко Русина и члена рускои интелегентнои осебльности, той певно не откажеся отъ удѣлу въ працѣ нашôй и поспѣшитъ сполучитися съ переважною частію рускои акад. молодежи, котру згромаджуе у себе товариство „Дружный Лихварь“.

Для своихъ членôвъ стараеся тов. „Дружный Лихварь“ о всякѣ можливѣ улешшеня и выгоды. Оно удѣляе правдиво потребуючимъ грошевыхъ запомогъ и пожичокъ, вышукуе для нихъ приватнѣ занятя, якъ лекціи, працѣ въ бюрахъ и т. п., удержуе читальню и библіотеку, стараесь о безплатного лѣкаря въ случаю слабости члена; удѣляе знижень до театрôвъ руского и польского, знижень до купелѣвъ и т. п. Кромѣ сего уряджуе товариство наше для науки и забавы своихъ членôвъ отчаты, музикально-декляматорскѣ вечерницѣ, публичнѣ концерта и забавы съ танцями и бере живу участь въ кождôй народно рускôй публичнôй манифестаціи.

Отъ живои участи всеи рускои академичнои молодежи въ працяхъ нашого товариства, залежитъ не тôлько его будучнѣ розвôй, сего вымагае также интересъ нашои народнои справы, до сего взывае насъ добро нашого народа; розвôй нашого академичного товариства буде мѣриломъ патріотизму рускои молодежи Львівского университету.

Вписуватись въ члены тов. „Дружный Лихварь“ належитъ въ комнатахъ товариства при улици Краковскôй ч. 14. I. поверхъ. Новоступаючѣ на университетъ Русины академики знайдутъ въ товариствѣ всяку помôчъ и пораду при глядаю мешкань во Львовѣ, при вписахъ и. т. и.

Отъ выдѣлу руского акад. товариства, Дружного Лихваря.

Во Львовѣ, въ мѣсяци вересню 1881.

Евгеній Олесницкій, предс. тов. *Денисъ Партицкій*, секретарь.

Учителька.

Дѣвица зъ честнои родины священичои желае обнати на провинціи мѣсце приватнои учительки, и удѣляти лекціи фортепяну, языка французского и початковои науки предметôвъ школьныхъ. Интересованѣ родичѣ зволятъ относитися въ тôй справѣ до о. Стефановича, катехита при учительскихъ семинаріяхъ у Львовѣ (улиця Руска, ч. 3), подаючи заразомъ высокость надгороды и повинности, якѣ та учителька малабы сповняти.

Съ попереднымъ чисел розбелали мы Вп. предплатникамъ „Библіот. найзнам. повѣстій“ конець повѣсти „Дымъ“ и початокъ повѣсти Едвардса „Стефанъ Лаврентій“ зъ англійского.

Обвѣщенье.

Выдѣлъ филіи „Просвѣты“ въ Станиславовѣ запрошуе всѣхъ членôвъ и гостій на выклады, котрѣ отбудутся дня 9 жовтня с. р. о год. 3. по пол. въ сали готелю Краковского.

Отъ Выдѣлу филіи „Просвѣты“ въ Станиславовѣ.

Змѣна льокало.

Вина отъ дана зъ найлучшихъ товарôвъ и выробу фирма

Г. ИВАХОВА

переносимо зостала въ

Рынокъ ч. 40.

Приходъ першои клясы съ 160 моргами поля найлучшои землѣ есть до змѣны за приходъ въ иной будь околици. Адреса: **І. Б.**, почта Книгиничѣ.

Накладомъ редакціи „Дѣла“ вышли:

„СВЯТЫЙ ВЕЧЕРЪ“, повѣсть знаменитого англійского писателя К. Диккенса. Цѣна 30 кр., съ пересылкою 35 кр.

„ВЪ ОБОРОНѢ ЧЕСТИ“, повѣсть Г. Раймунда въ трехъ частяхъ. Цѣна 2 зр. 50 кр., съ пересылкою 2 зр. 70 кр. (Повѣсть та стоитъ въ оригиналѣ нѣмецкôмъ 8 зр. 40 кр.)

„ДЫМЪ“, повѣсть Ив. Тургенева. Цѣна 1 зр. 50 кр., съ пересылкою 1 зр. 70 кр.

Достати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй. (20—?)

СЕВЕРИНЪ БУДКОВСКІЙ,

бувшій балетмайстеръ театрôвъ варшавскихъ розпочинае

курсъ найновѣйшихъ танцѣвъ

сальоновыхъ, товариськихъ и сольо-полевыхъ, якъ также

Курсъ гимнастики

такъ въ домахъ приватныхъ, якъ и въ власнôмъ помешканю

въ ринку, ч. 12, I поверхъ.

(1—12)

Г. БИНЕНШТОКЪ

АГЕНЦІЯ МАШИНЪ РÔЛЬНИЧИХЪ

во Львовѣ, ул. Коперника, ч. 11,

поручае **машины господарскѣ зъ найлучшихъ фабрикъ** по цѣнахъ слѣдуючихъ:

Молотѣльнѣ ручнѣ по 105 зр.
Млынки Бакера по 68 зр.
Сѣчкарнѣ по 40, 43, 73 и 75 зр.
Плуги по 9, 10 и 11 зр.
Рухадла по 6, 8 и 9 зр.

якъ также всякѣ иншѣ **знаряды господарскѣ**, руч. (1—3) кочи за **добру роботу**.

(1—10) **І. КРЕМЕРЪ**

во Львовѣ, улиця Галицка ч. 16,

поручае на теперѣшный сезонъ собѣ богато высмотреный

Магазинъ конфекціи для женщинъ,

завѣдомляючи заразомъ, що робôтня зъ улицѣ Собѣского ч. 12 зôстала перенесена до дому при

улици Галицкôй, ч. 21, I поверхъ

Выдаютъ: Мих. Косякъ и Вол. Баранѣньскій. — За редакцію отповѣдае: Володим. Подлашецкій. Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского